

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

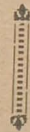
se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

Rang, grad, precădere și vechime în erarhia judecătorească, de d-l George D. Nedelcu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casație și justiție, secțiunea I: Constantin Gernat și alții în proces cu Ion Dimancea.*

Bibliografie.

Rang, grad, precădere și vechime în erarhia judecătorească

În subordinațiunea puterii judecătorești, dispozițiunile legiuirilor cărmuitoare, la noi, au variat.

Sub regulamentul organic — epoca privilegiilor clasei boerești, — judecătorii se alegeau dintre boeri.

«Potrivit cu obișnuințele acestui principat, boerii ce ar dobândi rangurile 1, 2, 3, 4 și al 5-lea, sau ar avea pe cele mai înainte corespunzătoare acestora, vor fi osebiți de Domn mai cu osebite în slujbe judecătorești, prezenți de divanuri, judecători la Inaltul divan, și la cel judecătoresc din București, împărțit în două secții, civilă și criminală, și procuror numai la Inaltul divan»¹⁾...

«La secția comercială numai prezidentul va fi dintre boeri, iar celelalte două mădulare vor fi neguțători» (art. 243, al. 4, reg. org.).

1) Vezi art. 10 al «legiuirii pentru înființarea de un număr de ranguri în mai multe numiri cu treptele lor, pentru chipul înălțării într'aceasta a persoanelor în slujbă...», etc., modificatoare a cap. VIII, (art. 350 și următorii «pentru înălțarea în ranguri»), din regulamentul organic, (edițiunea din 1847, București, tipograful Curței Z. Karkaleki, pag. 576 și urm.).

«Divanul din București, se va alcătui de douăsprezece mădulare alese dintre boerii cei vrednici și cu știință»... (art. 269, reg. org.).

În erarhia judecătorească precădere avea rangul boeresc.

«În lipsa prezidentului, cel mai mare în rang dintre judecători va împlini slujba sa», zice art. 235, ultimul aliniat din Regulamentul organic.

«Inaltul divan se va întocmi de 6 judecători și de un prezident carele este *Marele Ban*, precum și de doi supleanți»... (art. 320, reg. org. 2).

Situațiunea erarhică a obrazelor judecătorești se schimbă cu punerea în aplicare a legii Curței de casație din 1861, a legii pentru admisibilitatea și înaintarea în funcțiunile judecătorești din 1864, și a legii pentru organizarea judecătorească din 1865.

Rangul boeresc dispăre dintre condițiunile legale de numire sau înaintare în magistratură. El nu mai dă loc la nici o precădere.

Pe scara erarhică judecătorească încep să se deseneze deslușit treptele.

2) Privilegiile clasei boerești au fost suprimate prin convenția dela Paris (1858).

Articolul 46 al convențiunei începe astfel: «moldovenii și românii vor fi toți deopotrivă înaintea legii, înaintea contribuției, și primiți deopotrivă în funcțiunile publice, în unul și celalt principat. Iar aliniatul al VI-lea al acestui articol declară: «toate privilegiile, scutiunile sau monopolurile, de cari se bucură încă unele clase, vor fi desființate»...

În locul rangului boeresc se întronează gradul judecătoresc.

«La înaintări se va respecta stagiul și erarhia. Înaintarea din grad în grad se va face după un serviciu de cel puțin 3 ani în fiecare grad», spun art. 8 și 9 din legea pentru admisibilitatea în funcțiunile judecătorești din 1864.

În raporturile de serviciu dintre judecătorii de acelaș grad se dă precădere vechimei în grad.

«În lipsa procurorului-general, locul se ține de către ceilalți procurori după rândul vechimei», se rostește art. 11 din legea Curței de casație dela 1861; iar în articolele 18, 19, 59, găsim aceeași normă: 1) pentru înlocuirea, în lipsă-le, a primului prezident și prezidentului de secțiune; 2) pentru rândul de ședere în ședințele generale și în ședințele de secțiuni; și 3) pentru adunarea părerilor la pronunțarea deciziunilor.

Legea de organizare judecătorească dela 1865, consacra deasemenea regula de mai sus.

Art. 23 și 62 rânduesc că în caz de lipsă a primului prezident și a prezidentilor, ei să fie înlocuiți de cel mai vechiu numit dintre prezidenți, de cel mai vechiu numit judecător la tribunal, sau de cel mai vechiu numit dintre membrii secțiunilor.

Atât după legea Curței de casație cât și după legea de organizare judecătorească, rândul numirii în instanțe hotărăște vechimea gradului.

Fără a le da vre o asemănare cu claselē boerești, legiuitorul din 1865 a înființat clase judecătorești.

Judecătorii de ocoale erau de trei clase. De clasa I, erau judecătorii din București, Iași, Craiova, Galați, Brăila, Focșani, Botoșani, Giurgiu, Ismail, Ploești, Bârlad, Turnu-Severin; de clasa II, cei din cele lalte reședințe de județe; iar de clasa III, cei din reședințele de plăși (art. 11 din lege).

Tribunalele de județe erau împărțite în două clase: clasa I, pentru orașele București, Craiova, Iași, Galați, Braila, Ismail, Giurgiu, Ploești, Focșani, Bârlad, Botoșani și Turnu-Severin; clasa II, pentru cele lalte capitale de județ (art. 28 din lege).

Judecătorii de clasa I, nu aveau îndatoriri deosebite sau vreun drept de întâetate la înaintare. Singurul privilegiu de care se bucură o clasă față de cealaltă, era leafa. Judecătorii de clasa I, erau mai bine plătiți decât cei de clasa II, iar aceștia decât judecătorii de clasa III.

Legiuitorul nu a împărțit pe clase și Cuițile de apel. Judecătorii Curței de apel din București, însă, erau mai bine plătiți decât judecătorii celorlalte Curți de apel: Iași, Craiova și Focșani (Vezi «Statul Justiției» alăturat la legea din 1865).

Ca o reminiscență de vechile ranguri boerești, legea din 1865 conferă și ea ranguri: «procurorii-generalii au acelaș rang ca și președinții de Curți, și procurorii de tribunale ca și președinții de tribunale», spune art. 78 din lege.

Aceste ranguri conferite procurorilor-generalii și procurorilor de tribunale erau pur platonice. Ele nu acordau drepturile pe cari le aveau președinții în erarhia judecătorească. Ele nu dădeau nici dreptul cel puțin la leafa gradului de președinte: procurorul-general era plătit cu leafa membrului de Curte, iar procurorul tribunalului avea leafa supleantului deși era asimilat cu președinții. (Vezi «Statul Justiției» alăturat la legea din 1865).

Legea pentru organizarea judecătorească din 1890 consolidează gradele ca trepte desuit pe scara erarhică judecătorească, fără să subordoneze, însă, înaintarea într'un grad superior trecerei prin toate gradele intermediare. Astfel, primii președinți, președinții de secțiune și procurorii generali ai Curților de apel, puteau fi numiți și dintre primii președinți ai tribunalelor, dacă aveau trei ani de grad (art. 62). De asemenea primul președinte, președinții de secție și procurorul general la Curtea de casație, puteau fi numiți și dintre primii președinți ai Curților de apel cari aveau un stagiul în magistratură de 14 ani, (art. 64).

Legiuitorul din 1890, a desființat clasele judecătorești admise de legea din 1865.

În ce privește asimilările în rang, le-a menținut. La titlul V de la partea III a legii: „Despre rang, precădere și vechime” (art. 150-153), se găsește înțelesul întrebunțării cuvântului rang. Este rânduiala erarhică ce urmează să se păstreze între magistrații fiecărui grad de jurisdicțiune, atunci când puterea judecătorească asistă, întrunită într'un siugur corp, la o ceremonie publică.

Asimilând în rang pe procurorul general cu președinții de Curte, pe procurorii de secții ai Curților cu consilierii, pe primii procurori cu președinții tri-

bunalelor și pe procurori cu judecătorii de ședință (art. 42), legiuitorul le-a dat și lefurile gradelor cu care i-a asimilat, afară de lefurile procurorilor de secție dela Curtea de casație cari erau mai puțin plătiți de cât consilierii acelei Curți, și ale primilor procurori de tribunale, cari de și asimilați în rang cu președinții, aveau leafă de prim președinte.

Rangul rămâne și sub această legiuire o clasare platonică a legii, o asimilare bună numai pentru precădere la ceremonii. Rangul nu este un titlu care să fie conferit în urma unor anumite condițiuni.

Pentru înaintarea în funcțiuni, legiuitorul nu vorbește niciăeri de stagiul în rang, ci numai de stagiul în grad.

Ca și sub legea dela 1865, vechimea în grad se calculează dela data intrării în fiecare grad, adică dela data numirii. Art. 162, lămurește aceasta, adăogând că în caz de numire simultanee se dă precădere vârstei.

Legiuitorul din anii 1907-1910, a reformat organizarea justiției noastre, așezând-o pe noi temelii. Reforma era de mult așteptată.

Organismul judecătoresc este întocmit din funcțiuni pentru exercitiul cărora ele au nevoie de organe care să fi trecut dincolo de primele noțiuni ale științei și practicei dreptului, care să aducă un echivalent de cunoștințe, de forțe și de activitate mintală proprii aparatelor acelor funcțiuni.

Este știut că în lumea fizică organul nu face funcțiunea, ci funcțiunea organul.

În lumea morală lucrurile se petrec tot astfel. Nu este mai puțin adevărat însă, că, la rândul său, organul dă viață funcțiunii care l'a creiat: omul sfințește locul.

În noua organizare o altă concepție prezidează la seriațiunea organelor judecătorești în raport cu treptele erarhice. Gradele erarhice nu mai sunt statornicite pe categorii de trepte judecătorești.

Începutul a fost făcut cu judecătorii de ocoale pe care legiuitorul din 1890 îi pusese pe acelaș picior cu supleanții de tribunal, și îi retribuise cu leafă mai mică decât pe aceștia din urmă.

Li s'a dat judecătorilor de ocoale — trecuți în urmă în rândul judecătorilor de tribunale, — puțința să înainteze

în grad erarhic, pe loc, până la consilier de Curte de apel.

Art. 18 din legea judecătorilor de ocoale dela 1907 pusă în aplicare la 1 Mai 1908, sună astfel:

«Judecătorii de ocoale cari se vor distinge în îndeplinirea îndatoririlor lor — în afară de înaintările prevăzute de legea de organizare judecătorească — vor putea fi înaintați pe loc, după șase ani de funcționare, în urma punerii în aplicare a legii, la gradul de președinte de tribunal, și după alți șase ani, la gradul de consilier de Curte».

«În asemenea cazuri, ei vor primi pe lângă diurnă, onorariile cuvenite gradului la care au fost înaintați».

„Înaintarea se va face în urma unui raport motivat din partea ministerului și cu avizul conform al comisiei disciplinare“.

Cuvintele legiuitorului sunt următoarele:

«Și fiindcă prin misiunea lor acești judecători sunt chemați să exercite o însemnată funcțiune având nu numai să judece, dar și să previe judecățile și să serve de apărători din oficiu ai acelor nedreptățiți, și fiindcă îndeplinirea acelei funcțiuni presupune o cât mai bună cunoștință a oamenilor și a deprinderilor lor, de aceea am crezut că va fi bine ca prin măsuri de compensație, să încurajăm pe judecătorii de ocoale ca să consacre și cu tragere de inimă, cât mai mulți ani din cariera lor de magistrați acelei funcțiuni.

În scopul acesta, pe de o parte, le-am asigurat o bună remunerațiune și pe de alta, le-am deschis puțința de a înainta în grad erarhic pe loc până la demnitatea de consilier de Curte³⁾.

Continuând opera sa din 1907, legiuitorul a ur-

3) Alegerea judecătorilor de ocoale rurale și încurajarea lor prin înaintarea în grad erarhic pe loc, pentru ca să consacre cu tragere de inimă, cât mai mulți ani din carieră funcțiunii lor, după cum se exprimă ministrul justiției, d-l T. Stelian, în expunerea de motive a legii judecătorilor de ocoale, erau imperios cerute.

Prin noua organizare dată justiției la sate în 1907, legiuitorul a voit nu numai să pună la dispozițiunea țărânilor o justiție reală, expeditivă și puțin costisitoare, dar să creeze și un organ experimentat, integru și independent care să vegheze la menținerea liniștii și ordinii la sate, adică la aplicarea strictă a legilor care asigură respectul drepturilor tuturor.

Nouile legiuiri agrare au creat la țară o viață nouă.

mărit un scop în noua organizare dată justiției prin legea din 1909.

«Idealul, spune dânsul în expunerea de motive ce însoțește proiectul de lege pentru organizarea judecătorească, ar fi ca magistratul să fie pus în așa pozițiune ca să nu mai aștepte nimic alt de cât satisfacțiunea morală ce trebuie să încerce omul ales, care are conștiința că și-a împlinit datoria. Pentru aceasta, pilda cea mai înaltă de urmat ar fi magistratura engleză. Ar trebui, deci, ca numărul magistratilor cari compun instanțele judecătorești să fie

Traiu în această nouă viață trebuia de aproape supra-veghiat.

Pentru atingerea scopului urmărit de legea judecătorilor de ocoale, legiuitorul a prescris ca judecătorul de ocol rural să meargă în comune spre a și îndeplini acolo unele din atribuțiunile sale. (art. 58 din lege).

Mergând la sate în mijlocul țărâniei judecătorul va putea stabili armonia între cei cari dețin pământul și cei cari îl muncesc, și va putea sprijini pe cei împilați. Numai mergând acolo, el, pe lângă misiunea de a împărți justiția, va putea îndeplini și pe aceea de a asigura o administrațiune bună și conștiințioasă.

Speranțele legiuitorului în rolul pe care l-a dat judecătorului de ocol rural nu au fost înșelate.

Roadele aplicării dispozițiunilor legii din 1907, au fost constatate nu după mult timp.

În anul 1911, ministerul justiției a întreprins o anchetă «relativă la rezultatele legii judecătorilor de ocoale în ce privește sistemul adoptat de art. 58 din acea lege».

Comisiunile de anchetă, compuse pentru fiecare județ din președintele Curței cu jurați și din președintele tribunalului, asistați la comunele unde s'au făcut anchetele, de judecătorii de ocoale respectivi, au consemnat în rapoartele lor rezultatul cercetărilor precum și observațiunile ce au avut de făcut.

Judecătorii de ocoale au comunicat de asemenea ministerului, cu acel prilej, observațiunile lor și au răspuns la întrebările puse în chestionarul ce li s'a trimis în această privință.

Din aceste rapoarte și răspunsuri se desprinde măsura folosului real ce a rezultat pentru săteni din mergerea judecătorului în comună pentru îndeplinirea, acolo, a anumitelor atribuțiuni prescrise de lege.

Printre alte rezultate deduse din rolul judecătorului ca instanță de judecată, ca organ de poliție judiciară și ca paznic la respectarea legii învoelilor agricole, constatările făcute la sfârșitul anului 1911, de membrii comisiunilor de anchetă, cari au înțeles și simțit binefacerile legii, se pot rezuma în următoarele:

Judecătorul are ocaziune să cunoască pe sătenii cei rău nărașiți, pe martorii de meserie, pe cei cari se pretează cu ușurință la sperjur, pe cămătarii satelor, etc. Aceste cunoștințe îl înlesnesc în administrarea justiției și anume în mânuirea martorilor, în credința ce trebuie să pună pe declarațiunile lor, în admiterea jurământului, în aplicarea pedepselor, etc.

Se înlătură martorii de meserie. Sfaturile date în fața

cât de redus, ca onorariile lor din contră să fie cât de însemnate și ca fie care să rămână în funcțiunea ce i s'a încredințat. Atunci numai s'ar putea atrage în magistratură și oameni de legi cari, după o lungă și stălucită carieră în avocatură, ar consimți să-și încoroneze activitatea cu cea mai înaltă dintre misiunile sociale ce se poate închipui.

Acesta să ne fie țelul de urmărit în organizarea noastră judecătorească.

Să alegem 4), deci, și să întărim corpul judecătoresc astfel ca să putem cu timpul și fără incon-

consătenilor adunați la primărie, celor ce sunt de rea credință, contribuie la educațiunea țăranilor, la moralizarea satelor.

Țăranul în fața alor săi nu poate tăgădui chestiunile de fapt; mărturisirile părților și opunerile martorilor fiind făcute în fața vecinilor, iar nu înaintea oamenilor care nu-i cunosc, sunt mai conforme cu adevărul. În comune, dar, părțile sunt de mai bună credință. Un control se exercită asupra mărturisirilor lor.

Clasa țărănească având un sfātuitor dezinteresat, se obișnuiește cu datoria de a cere dreptate, iar nu de a și-o face singură.

Reprezentanții autorităților locale: primar, notar, jandarm, perceptor, etc., abuzivi știind că sătenii au cui se plânge, și că judecătorul are puterea de a lua măsuri în contră-le, caută să dea cât mai puțin loc la reclamațiuni, și se abțin dela fapte cari mai înainte cu greu puteau fi cunoscute.

S'a pus un frâu tuturor celor de rea credință. Prezența judecătorului în comună este un reactiv în contra abuzurilor de tot felul.

Judecătorul mergând în comune poate simți starea de nemulțumire a spiritelor și interveni la nevoie pentru a fi potolite.

(Vezi și circulările ministerului justiției, asupra importantei misiunii judecătorului de ocol rural cu No. 20347 din 3 August 1909, și No. 34677 din 26 Noembrie 1914, publicată, aceasta din urmă, în *Monitorul Oficial*, No. 195 din 27 Noembrie 1914).

4) Se critică și se denunță sistemul de alegere adoptat de legea de organizare judecătorească din 1909, ca necorespunzător intențiunei legiuitorului. (Vezi *Curierul judiciar* No. 9 și 10 dela 5 și 8 Februarie 1915, precum și *Dreptul* No. 21 dela 15 Martie 1915).

Să admitem că în privința rânduirii organelor în ordinea progresivă ascendentă cerută de gradele erarhice judecătorești, așa ca fiecare să se găsească la locul lui, nu am fi încă în faza ultimă de desfășurare organică judecătorească. Un lucru nu se poate tăgădui însă: oricât de bun ar fi sistemul de înaintare, nu toți cei ce sunt demni să se ridice, pot atinge treptele înaltei erarhii judecătorești. Aceste trepte sunt neîncăpătoare. La primele trepte ale erarhiei este mulțimea. Sus, numărul este restrâns, restrâns de tot.

Presupunem elementele dela treptele inferioare «suficient pregătite atât din punct de vedere al culturai juridice, cât mai ales din acel al forței morale, care

venient, pe de o parte, reduce numărul judecătorilor cari compun instanțele judecătorești, iar pe de altă parte, remunera cât se va putea mai bine serviciile lor, pentru ca fie care să se mulțumească cu funcțiunea ce o ocupă și să nu mai aspire la nici o înaintare.

Pentru ca fiecare să rămână în funcțiunea ce i s'a încredințat. pentru ca fie care să se mulțumească cu funcțiunea ce o ocupă...

Legiferarea înaintării în grad erarhic, pe loc, din 1907, a judecătorilor de ocoale, a fost preludiul ideilor exprimate mai sus.

constitue caracterul și integritatea sufletească a unui magistrat. (Cuvintele subliniate sunt luate din articolul criticului dela *Dreptul*).

Aceste elemente egal de bune, egal de pregătite, pot încăpea ele toate sus? Nu. O alegere trebuie făcută.

Iată dar un număr de forțe care se găsesc în conflict. Fiecare se va simți nevoit să facă o efortare spre a învinge.

Fiecare va pleca — pe căi permise presupun — ca să-și susțină drepturile și să stăruiască în ele. Incepe lupta. Este luptă pentru drept și pentru viață.

Care să fie criteriul clasificării? Există clasificare perfectă? Știința răspunde că nu.

Desbrăcați de orice considerațiuni personale, cei chemați de lege să facă clasificarea, cu multă trudă vor găsi motivele cari să-i determine asupra ordinei clasificării.

Intre adversari, deși egali în cultură juridică și în caracter și integritate sufletească, nu se poate să nu existe diferențe, fie ele cât de delicate.

Vin în cumpănă nuanțele calităților profesionale cu ale celor de ordin moral.

Calități de ordin moral! Ce este moral? Ce este imoral? Aceste termene admit atâtea accepțiuni!

Ce este conștiință morală?

Cum se pot pipăi sentimentele intime cari conduc pe oameni în viață?

Prin masca ce ne acoperă figura când eșim în lume — toți purtăm o mască când suntem în lume — la unii se pot întrezări ușor mișcările sufletești și patimile, la alții nu.

Unii sunt mai abili, alții mai puțin îndemânateci în expunerea meritelor lor. Unii știu să-și pună în valoare munca lor, alții nu. Unii știu să ceară, alții nu.

Dintre acești adversari, cari, am presupus, duc o luptă leală — numai cu arme defensive, iar nu și ofensive — unii vor trebui să învingă. Cei căzuți în luptă vor găsi totdeauna cuvinte să strige «nedreptate».

Omeneste vorbind, dar, sistem de selecțiune care să mulțumească pe toată lumea, nu văd. Sistem care să înlăture lupta, iarăș nu văd; poate numai sistemul înaintării la vechime, în colaborare, la vechimi egale, cu tragerea la sorți. Sistem detestabil.

Nu zic că cei cari muncesc și sunt modești nu pot învinge. Munca se răsplătește; târziu câteodată, dar tot se răsplătește.

Un exemplu de răsplată a muncii.

În afară de faptul că magistratul rămâne în funcțiunea ce i s'a încredințat, prin înaintarea în grad erarhic, pe loc, se sfărâcă și preeminența celor ce au putut păși la instanțele superioare, față de foștii lor colegi; se distrug și sentimentele de invidie ce fatalmente se nasc în omul rămas în urmă, la vederea succesului aproapei său, se potolește și râvna de suire pe trepte superioare judecătorești.

Legea de organizare judecătorească din 1909, a pus mai departe jaloanele lucrării începute în 1907.

Astfel :

Primul Președinte al tribunalului Ilfov este asimilat în grad și onorarii cu consilierii de Curte de apel (art. 10 din lege);

Procurorii generali au grad de președinți de secțiune de Curte, procurorii de secțiune au grad de consilieri, primii procurori au grad de președinți de tribunal, procurorii au grad de judecători de ședință (art. 46).

După legea din 1890, asimilarea era în rang iar nu în grad.

Judecătorii de instrucțiune și procurorii de tribunale, șefi de parchete, care se disting în îndeplinirea funcțiilor lor, vor fi înaintați pe loc, după 6 ani de funcțiune în aceeași calitate și asimilați în rang și onorarii cu președinții de tribunal. Înaintarea se face cu avizul conform al consiliului superior al magistraturii (art. 104).

Rangul acum nu mai este un titlu platonice. El nu se poate obține decât în anumite condițiuni.

Prin legea dela 13 Decembrie 1910, primul președinte al Curții de apel din București a fost asimilat din momentul numirii sale, în grad și onorarii cu consilierii Curții de casațiune (art. 25 din lege, edițiunea oficială din 1913).

Prin legea din 14 Martie 1912, primii-președinții ai celorlalte Curți de apel au fost deasemenea asi-

Mi-aduc aminte de un ajutor de judecător de ocol rural. Licențiat în drept, își dăduse, în țară, și doctoratul în litere și filosofie. Venise la minister să prezinte ministrului lucrarea sa filosofică. Era ministru d-l Toma Stelian. Înainte de a fi primit, l-am sfătuit — imj era drag băiatul — să nu ceară nimic, deși avea aproape 5 ani de ajutor de judecător. M'a ascultat. Ministrul s'a întreținut cu dânsul câteva timp, feliicitându-l pentru munca sa. La plecare, văzând că nu are nicio pretenție, i'a zis: d-le «voiu ține socoteală de dorințele d-tale neexprimate». Și în adevăr, a ținut socoteală, căci după puțin timp, l-a adus în București, și apoi l-a înaintat în tribunalul din acest oraș.

milați în grad și onorarii cu consilierii Curții de casație (art. 25 din lege, edițiunea oficială din 1913); iar prin legea din 11 Aprilie 1913, primului procuror al tribunalului Ilfov i s'a dat gradul de procuror de Curte de apel (art. 46 din lege, edițiunea oficială din 1913).

Se găsește, dar, după noua lege organică, instanțe inferioare judecătorești cu grade erarhice superioare sau mai bine magistrați din jurisdicțiunii de grade diferite cu grade erarhice egale.

Până la această nouă lege, drepturile de înțâietate ale membrilor fiecărui grad de jurisdicțiune nu se discutau.

În funcționarea instanței judecătorești fiecare membru își îndeplinea rolul său, după *rândul vechimei în instanță*: președintele cel mai vechi ținea locul primului președinte; în lipsa acestuia, judecătorii înlocuiau pe președinte după rândul lor de vechime în instanță.

Vechimea în grad se calculă *dela data intrării în instanță*.

Acesta era obiceiul casei.

Dispozițiunile noii legi au produs o turburare în sânul gradelor de jurisdicțiune, o schimbare în traiul lor de până acum.

Judecătorii de ocol pot avea, după noua lege, grad de președinți de tribunale și de consilieri de Curte de apel, primul președinte al tribunalului Ilfov are grad de consilier de Curte de apel, procurorii de Curte au grad de consilieri, primii președinți de Curți de apel au grad de consilieri de Curte de casație, etc.

Membrii judecătorești cu gradele erarhice ale altor instanțe pot trece la aceste instanțe superioare și veni, dar, în atingere cu membrii de acolo, cari ar fi mai noi în grad.

Cari vor fi drepturile membrilor veniți de curând, față de ceilalți membri mai noi în grad? Cine are pasul înainte?

În trecut neofitul luă locul la urmă.

Vechimea gradului va da oare acum precădere neofitului în instanța la care a trecut? Sau obiceiul casei, drepturile interne de mai înainte ale instanței vor fi respectate.

Iată un conflict de drepturi interne în jurisprudența instanțelor. Pentru înlăturarea lui este nevoie

de stabilirea unor reguli de . . . drept interjurisdicțional.

Aceste reguli se deduc din însăși legea organică din 1909.

Se știe că vechimea în grad dă precădere și drept de a exercita atribuțiunii în compunerea și funcționarea instanțelor judecătorești.

Am spus mai sus că, în legiuirea din 1909, o altă concepție prezidează la seriațiunea organelor judecătorești, în raport cu treptele erarhice.

În deosebire de legea de organizare judecătorească abrogată, noua lege distinge: erarhia instanțelor judecătorești, și erarhia gradelor cu dreptul și precădere pe care o dă vechimea în grad.

Magistrații a două instanțe deosebite, însă cu grad erarhic egal, pot veni în atingere unii cu alții, fie ca reprezentanți ai instanței pe lângă care funcționează, fie personal, cu dreptul lor individual.

În prima împrejurare, ținându-se seamă de erarhia instanțelor, magistratul trebuie să ia locul cu instanța pe care o reprezintă, chiar dacă vechimea în grad i-ar da precădere asupra magistraților instanței superioare⁵⁾.

În a doua împrejurare, când nu reprezintă instanța pe lângă care funcționează, el își ia locul după rândul vechimei în grad, trecând înaintea celorlalți membri ai instanței superioare care sunt mai noi în grad.

Gradul nu se mai confundă cu instanța, ca în trecut.

Un magistrat poate, purtând gradul său, să îndeplinească diferite funcțiuni la diferite instanțe. Bunăoară: magistratul cu grad de consilier de Curte de apel poate îndeplini funcțiunile de secretar general în ministerul justiției, director în acest minister, inspector judecătorec, procuror de curte, prim-președinte al tribunalului Ilfov și judecător de ocol.

În oricare din aceste funcțiuni va fi numit, dânsul nu-și pierde gradul, nici vechimea gradului care se calculează *dela data intrării în el*⁶⁾.

Gradul, dar, cu dreptul și precădere ce acordă,

5) Vezi și art. 67—73 din legea de organizare judecătorească.

6) Vezi și articolele 13, 14, 28 și 190 din legea de organizare judecătorească și 15 și 17 din legea Curții de casație, care dă precădere gradului și lămurește vechimea.

se păstrează în toate funcțiunile asimilate de lege în grad.

Aceasta este starea noii legislațiuni ⁷⁾.

Noua legiuire a înlăturat aristocrația vechimei în instanță, înlocuind-o cu aristocrația vechimei în grad.

Nimic ambiguu nu există în erarhia gradelor judecătorești stabilite de noua lege organică, pentru ca să fie loc la interpretațiuni.

Cu toate acestea unele instanțe judecătorești continuă să aplice în această privință tot vechea lege de organizare judecătorească.

Sunt Curți de apel cari discută procurorilor de secțiune, numiți consilieri, dreptul lor de vechime în grad față de consilierii mai noi în grad, dar mai vechi ca consilierii, deși legiuitorul din 1909, le-a dat *gradul* de *consilieri* în locul *rangului* pe care-l aveau înainte.

Ele nu vor să strice obiceiul casei.

Puterea obiceiului e mare, se știe.

Istoria bisericii creștine povestește că Sfântul Pavel nu admitea în ruptul capului ca unui neofit să i se acorde dela început vreă distincțiune.

George D. Nedelcu.

7) Intențiunea legiuitorului se vede lămurit și din următoarea adresă a ministerului justiției, cu No. 32579 dela 21 Decembrie 1910, către primul-președinte al Inaltei Curți de casație și justiție, trimisă cu ocaziunea asimilării primului-președinte al Curței de apel din București în grad cu consilierii Curței de casație:

«Prin legea promulgată cu decretul No. 3713 din 13 Decembrie a. c., și publicată în *Monitorul Oficial*, No. 205 dela 14 ale aceleeeși luni, primul-președinte al Curței de apel din București, este asimilat din momentul numirii sale, în grad și onorarii cu consilierii Curței de casație.

«Conform acestei legi, titularul prim-președinte al Curței de apel din București, d-l Oscar Nicolescu, are dela 1 Mai 1909, data numirii sale în postul ce ocupă, gradul de consilier de Curte de casație.

«După art. 192 din legea de organizare judecătorească vechimea unui magistrat se calculează dela data intrării în fiecare grad; iar în caz de numire simultanee, se dă precădere vârstei.

«Vechimea în grad, după ordinea numirilor, conferind magistraților anume prerogative, am onoare a vă comunica cele de mai sus pentruca acea onorată Inaltă Curte, să bine voiască a lua act că d-l Oscar Nicolescu, primul-președinte al Curței de apel din București, are gradul de consilier de Curte de casație dela 1 Mai 1909, data numirii sale în funcțiunea pe care o ocupă acum».

Semnat: Ministru, Toma Stelian.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 4 Martie 1915

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Constantin Cernat și alții în proces cu Ion Dimancea

DIVORT PENTRU CAUZĂ DETERMINATĂ, — SOT VINOVAȚ. — TREIMEA DIN AVERE CUVENITĂ COPILOR. — CALCULAREA EI. — ART. 285 C. CIV.

Treimea cuvenită copiilor din averea soțului vinovat se socotește numai asupra averei pe care soțul o posedă în momentul introducerii cererii de divorț, iar nu și asupra celei ce eventual ar surveni soțului în timpul divorțului până la rezolvarea lui definitivă.

No. 167. — Casată pentru motivul II ¹⁾, decizia No. 28 din 1912, a Curței de apel din Galați, secțiunea II, după recursul făcut de Const. Cernat ș. a., în proces cu Ion Dimancea.

S'a ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier V. Bossy; pe d-nii avocați D. Moldoveanu și C. C. Brăescu, în desvoltarea motivelor de casare; pe d-l avocat P. Poni, în combateri, și pe d-l procuror St. Stătescu, în concluziuni, pentru casare.

Curtea deliberând,

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care rezultă că intimatul I. Dimancea după transcrierea hotărârei de divorț dată contra fostei sale soții, devenită prin căsătorie Paulina A. Brăescu, a chemat în judecată pe aceasta și pe C. Cernat, tatăl celei dintâi, și a cerut, în calitate de reprezentant legal el minorului Ionel Dimancea rezultat din căsătoria desfăcută, să fie obligați a consemna la Cassa de depuneri treimea cuvenită minorului din averea mamei sale, atât cea dotală, 22.000 lei, ce se deține încă de înzestrătorul C. Cernat, cât și aceia dobândită prin succesiune în intervalul dela pronunțarea sentinței de divorț până la rămânerea ei definitivă în apel.

Având în vedere că atât tribunalul cât și Curtea

1) Motivele I, III, IV, V, care au fost respinse, se referă la chestiuni de fapt și de apreciere a instanței de fond.

de Galați în apel a admis această acțiune și a obligat pe C. Cernat, ca deținător al dotei, să consemneze la Cassa de depuneri a treia parte din dota de 22.000 lei, ce o datorează mamei minorului, iar pe aceasta din urmă să consemneze o treime din suma de 6567 lei ce a dobândit prin succesiune în timpul divorțului, dar înainte de transcrierea hotărârei definitive;

Asupra motivului II de casare :

... «Curtea de apel hotărăște că art. 285 nu se referă numai la averea arătată de soțul reclamant și pe care soțul pârât o are în momentul introducerii cererii de divorț, dar și asupra averii dobândită în urmă până în momentul înscrierii hotărârei de divorț la ofițerul stărei civile. Pentru a trage o asemenea consecință, Curtea de apel uită alineatele precedente ale acestui text, care prevăd situațiunea normală și firească, de oarece acest text obligă categoric pe soțul reclamant, când sunt copii, ca «prin cererea introductivă» să arate și grefierul să lipească în sala ședințelor un extract «cu mențiune despre estimațiunea averii soțului pârât, pe care trebuie s'o facă în mod amănunțit soțul reclamant în cererea de divorț», extract care se mai afișează și se publică precum arată acel text, operațiuni a căror îndeplinire trebuie constatată de judecător prin referatul ce va face conform art. 221, c. civ., la primele consilii de conciliere în camera de consiliu».

Având în vedere că din textul art. 285, c. civ., modificat în 1906, și din toate dispozițiunile relative, rezultă că treimea ce se cuvine copiilor din averea soțului vinovat se socotește numai asupra averii pe care soțul o posedă în momentul introducerii cererii de divorț, iar nu și asupra celei ce eventual ar surveni soțului în timpul divorțului până la rezolvirea lui definitivă; că, întrădeavăr, acest articol impune soțului care cere divorțul pentru cauză determinată să arate prin petițiune și averea ce o posedă în acel moment soțul pârât; că asupra acestei averi apoi se fac publicațiuni pentru deșteptarea terților, iar procurorul are dreptul să întindă înscrierea și asupra imobilelor ce au fost omise în cererea de divorț, ceea ce înseamnă că aceste imobile trebuiau să existe ca averea soțului vinovat în momentul introducerii acțiunii, căci numai astfel se explică cuvântul *omis*, întrebuințat de legiuitor;

Considerând că dacă legiuitorul ar fi înțeles alt-

fel, că treimea copiilor se întinde și la averea ce ar intra în patrimoniul soțului vinovat ulterior cererii de divorț până la desfacerea căsătoriei, trebuia s'o spună în mod lămurit și să impună publicațiuni și transcriere pentru această avere, ceea ce nu a făcut;

Considerând că această interpretare se impune de altfel și prin caracterul ce legiuitorul a căutat să imprime măsurii luate în favoarea copiilor, aceasta fiind în primul rând o pedeapsă pecuniară, aplicată soțului vinovat pentru desfacerea căsătoriei și din acest punct de vedere evident că ea trebuie să fie determinată într'un moment dat și nu se poate întinde prin interpretare peste ceea ce textul legii acordă;

Considerând că, așa fiind, greșit instanța de fond acordă minorului Ionel Dimancea, dreptul la o treime din suma de 16.567 lei, moștenită de mama sa în timpul divorțului și o obligă la consemnarea acestei porțiuni, întrucât această avere aparține în întregime mamei, minorul neavând nici un drept, după lege, asupra ei;

Că, pentru acest al doilea motiv, deciziunea atacată cu recurs urmează a fi casată.

Pentru aceste motive, casează.

BIBLIOGRAFIE

A apărut tomul al XI-lea al

„Dreptului civil român“

(ultimul) de d-l profesor

D. ALEXANDRESCO

Acest volum cuprinde *Prescripția* în materie civilă în materie comercială și în materie penală.

N. B. — *Opera monumentală a profesorului dela Iași, care astăzi se găsește în toate mânele, este astfel desăvârșită și completă.*

Tabla analitică a acestui volum (ultimul) cuprinde 8 coli și 1/2 de tipar.

Prețul unui volum este de **Lei. 18**